

12

(ח) אוצריה נא אתחן אליכס. מתוך שבהו של האיש הזה באנו לדי גנותו⁴². שהיה טורה מאד על אכסניא שלו להציל אותם מפני שבאו בצל קורתו. אבל שיפייס אנשי העיר בהפקר בנותיו אין זה כי אם רוע לב. שלא היה ענין הזמה בנשים רחוק בעיניו. ולא היה צושה לבנותיו חמס גדול כפי דעתו. לכך אמרו רבותינו⁴³ בנזוג שבעולם אדם מוסר עצמו על בנותיו ועל אשתו יהרג⁴⁴ או נהרג. וזה מוסר בנותיו להתעולל בהן. אמר לו הקב"ה לעצמך אתה משמרן.

נאגן

14

(כז) אל המקום אשר עמד שם את פני ה'. אל המקום שליוה שם את המלאכים⁴⁷. כי שם היתה עליו יד ה'. וזה כי חשב לבקש עליהם רחמים. אחרי שלא מצא להם זכות כדון.

נאגן

15

(כט) ויזכור אלהים את אברהם וישלח את לוט. ענין הכתוב הזה כי לוט נחחסד עם הצדיק ללכת עמו לשוב בארץ באשר ילך. והוא שנאמר וילך אתו לוט (לעיל יב ד). כי לצוות שלו⁴⁵ הלך. ולכן היה לו זכות להצילו בזכות אברהם כי בעבורו הוא גר בסדום. ולולי אברהם עודנו היה בחרץ עם מולדתו⁴⁶. ולא יתכן שתבא אליו רעה בעבור אברהם שיצא במצות קונו. וגם זה היה הענין ששם אברהם נפשו בכפו לרדוף המלכים בעבורו.

נאגן

17

יִרְסָה לַעֲשׂוֹ מֵאֲבָרָהָם. עֲשָׂה עֲמָמוֹס נִמְתִּי לוֹ כְּעֵשָׂה לִסְעָה לִסְעָה וְקִינִי וְקִינֵי בְּנֵי עֲמֹן וְמוֹלֵכִי וְשִׁעִיר הַחֵד. מִסָּה לַעֲשׂוֹ. וְשִׁעִיר לִבְנֵי לוֹט בְּשִׂכְרֵי סֵלֶךְ חֵד לְנִזְרִים וְשִׁמְךָ עַל מֵה סָרְוֹ. לְרֹמְמִים עַל אֲשֶׁתוֹ חֲחוּוֹ. כִּי עֲשָׂהוּ כִּשְׁוֹ:

רַחֲמֵי דַבְרֵי

18

(ל) כי ראה לשבת בצוער. כתב רש"י לפי שהיא קרובה לסדום. ואינו כן⁴⁷. אבל מפני שהיא מן המקומות שנגזרה עליהם ההשחתה. ובתחנתו של לוט הניחה המלאך בעבור שלא יוכל להמלט ההרה בו ביום. חשב בלבו כי לא יאריך לו עוד אחרי שיש לו זמן רב להמלט ההרה. ולכן אמרה בתו ואיש אין בארץ. שחשבה כי בצאת אביה משם נשחתה צוער.

נאגן

20

"מצאתי את דוד - בסדום." (כ"ר מא, ה)

ניצוצי אורה בסדום

למרות שרק, לא הרחיקו אברהם מעליו. הוא מציל אותו במלחמת המלכים. כי גם בעת מהפכת סדום ועמורה - לא היה כמותם. משמע שנקודות של אור עדיין מחיות את נפשם. עדיין פועמת בקרב רוחו של אברהם, מדת החסד. על כן אין להשליכו בכדי. אם נתבונן בפרשה זו נראה שלוט שומר על אור החסד בעולם השקוע ברשעותו. הוא מכניס אורחים בסדום! שם בעיר הרשע וצרות העין - ביתו פתוח לרוחה. והוא מוכן להקריב את בנותיו בשביל אורחיו. משמע שגומל חסד היה כאברהם, וזכות זה ראוי להציל. חכמינו אמרו: שקלסתר פניו דמו לשל אברהם. ענין הקלסתר היא הצורה ודרך החיים, מדת החסד של אברהם. והיא שעמדה לו בעת התפכה⁹.

בשעת משבר, כשחרב עליו ביתו ועולמו, הפיג צערו ביו, כדרך שחזי שכר הרוצים לשכות רישם ועמלם, בריחה זו הכשילתהו בחטא בנותיו. הן, בחמימותן השובות - שחרב העולם, ואין המשך לאנושות, "אבינו זקן ואין איש בארץ לבוא עלינו כדרך כל הארץ". על כן מיעצת. הבכירה: "גחיה מאבינו ורע". נבנה עולם חדש, כבראשית הבריאה, שעולם חסד יבנה. אפילו בדרך של פריצה גדר העריות, ובלבד שיציל העולם. גרעיני הטוב החסד, הופיעו בסדום - ע"י לוט, ואילו המגמה העיקרית, השאיפה לבנין העולם, הופיעה ע"י בנותיו, אמנם מתוך טענות טרגית ושבוש דרכים. אבל אין נתיבות אור אלו אבודות לגמרי, הן תוכנה לתקומה - בעתיד. על כן "מצאתי את דוד. עבדי - בסדום". ניצוצות של אור אלו, עטופים היו בגוסס החומר, במעבה הקליפה, ויש צורך לצרפם, לזככם, ולהעלותם על מנת שיהיו ראויים לבוא בקהל בדורות העתיד. לכך נועד מלך המשיח היושב בין גדכאים עמוסי יסורים, המעלה ומרומם

13

(כז) ותבט אשתו מאחוריו, אשתו שהיתה מאחרי לוט הביטה אחריה⁶⁶ כי היתה קטנת אמנה והביטה אם נהפכת העיר אם לא. ואף על פי ששמעה בהזוהרת המלאך ללוט. וכתב זה הפסוק אחר ויהפך. להודיע כי כל יושבי הערים כן היו, מקצתם נציב מלח ומקצתם נציב גפרית. ואף על פי שלא נזכר מלח בהמטרה, עם הגפרית היה מלח, כי כן אמר הנחום: גפרית ומלח שריפה כל ארצה (דברים כט כב) ואמר: כמלפכת סדום וגו'. נציב מלח, כמו תל מלח⁶⁹ ואמר נציב, לומר כי כמו שהיתה ניצבה עומדת כשהביטה אחריה כן שבה מלח בקומתה.

יִצְיָן

16

(כט) ויזכר אלהים את אברהם, מהו זכירתו של אברהם על לוט³⁸, נזכר שהיה לוט יודע ששרה אשתו של אברהם. ושמע שאמר אברהם במצרים על שרה: אחותי היא, ולא גלה הדבר. שהיה חס עליו, לפיכך חס הקב"ה עליו³⁹.

רַחֲמֵי

19

(לא) ותאמר הבכירה. אמר רבי אברהם יתכן שהיתה לו אשה אחרת * ומתה בתחלה. ואין צורך, כי הבכירה הפך צעירה. כל גדול באחות יקרא בכור וכל קטן ממנו צעיר לו. והפרי הראשון בשנה יקרא בכורים. וכן בכורי דלים⁹. המוקדמים בדלות שהם דלי הדלים. וכן בבכורי ייסדנה ובצעירו יציב דלתיה. וכן תרגום אונקלוס רבתא * (לב) וטעם ונחיה מאבינו ורע. באולי כי אמרו נעשה אנחנו המעשה הראוי לנו כי ירחם האלהים ונוליד זכר ונקבה ויתקיים העולם מהם. כי עולם חסד יבנה⁹. ולא לחנם הציגנו ה'. והנה היו צנועות ולא רצו לאמר לאביהם שישא אותן. כי כן נה מותר בבתי * או שהיה הדבר מכוער מאד בעיני הדורות ההם ולא נעשה כן מעולם. וכן רבותינו. בהגדות מגינים את לוט מאד *:

נאגן

21

אותם משפלותם הבזויות וכן יגלה כל הופעה של טוב שנתעווחה בעולם החמרי, ואבדה דרכה למקור מחצבתה. בעיצומה של מהפכת סדום ועמורה - בו שקע עולם של רשעות ואכזריות גורע הגרעין של מלך המשיח. אשר יטפס ויעלה מתהום הנשיה אל עולם שלם וטהור, ע"י כור היסורים והעוגי.

22

רות עושה כבוד דרך ארוכה ממואב עד לישראל, היא שבה ומתרחקת מכל התכונות השליליות של מואב. יסורי אלמנותה - נדודיה עם המותה, השפלות והעוני, כל אלה מרקוה ושחררות מנטייתו השפלות של לוט, ע"י כך היא זוכה להרבק בשלמות בבית אברהם. בקרבה מצויה נקודה חיובית ממורשת בית לוט, והיא מדת החסד שסגל לוט מאברהם "ואע"ג דלא אוליף כל עובדיו, אוליף למעבד טיבו עם ברייתו". עשית החסד עם הבריות היא תכונת היסוד של אברהם, שלוט זכה בה. ומבחינה זו "קלסתר פני לוט" היו דומים לשל אברהם. - ורות שבה עם רכוש זה משדה מואב. ללמדנו שאין תכונה טובה בעולם שחלף לאיבוד. אע"פ שעמונו ומואב רחוק מגבול ישראל, נקודת אור קטנה מביתו של אברהם שהוזרחה בלוט אינה נעלמת - אלא שבה וחוזרת לאחר דורות - לצור מחצבתה. מכאן לקח לכל העולם - בדרך לחיקון עולם במלכות שדי. "ויהיה ביום ההוא שורש ישי אשר עומד לגם עמים, אליו גויים ידרשו"²².

אברהם מאמר - להק חסי (אברהם נאגן) 162 - 169